

9.

Jakie wartości niesie sympatia?

I. PROSPEKT WARTOŚCI

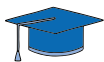
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój emocjonalny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznanie własnej sfery uczuciowej

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Delikatność w relacjach z drugą osobą

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Czym jest sympatia¹?

¹ „Słowo «sympatia» jest pochodzenia greckiego, składa się z przedrostka *syn* (wraz z kimś) oraz rdzenia *pathein* (doznawać). Dosłownie więc sympatia oznacza tyle co «współ-do-znawanie». Znaczenie wyrazu wskazuje na dwa momenty, które zawierają się w sympatii, a to na moment pewnej wspólności czy też wspólnoty, wyrażonej przedrostkiem, oraz na moment pewnej bierności (doznawać), wyrażonej rdzeniem. Z tej racji sympatia oznacza przede wszystkim to, co «się dzieje» pomiędzy ludźmi w dziedzinie ich uczuć – to, przez

- W jaki sposób można wyrażać swoje uczucia?
- Jakie są sposoby okazywania szacunku bliskiej osobie?

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Nie można krzywdzić drugiej osoby.
- Nie można traktować przedmiotowo bliskiej osoby².
- Sympatia angażuje emocjonalno-afektywną sferę człowieka.

Zasady

- Odkrywam wartości i dobro w drugiej osobie.
- Potrafię panować nad swoimi emocjami.
- Otwieram się na dialog z drugą osobą.
- Mimo sympatii jaką darzę moich znajomych, nie tworzę ich wyidealizowanego obrazu, ale widzę ich w prawdzie.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Związek rodziców stanowi przykład dla relacji budowanych przez młodych ludzi.
- Należy uczyć odpowiedzialności za drugą osobę.
- Przyjaźń i zaufanie są podstawą każdego związku.

Zasady

- Szanuję uczucia mojego dziecka.
- Dzielę się swoim doświadczeniem z drugą osobą.
- Uczę, że relacja sympatii i przyjaźni wymaga wysiłku i zaangażowania z obu stron.

co przeżycia emocjonalno-afektywne łączą ludzi. trzeba przy tym wyraźnie zaakcentować, że to «dzieje się» z nimi, a nie – że jest ich dziełem, owocem aktów woli”. K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015, s. 82.

² „[...] Szczególne, spontaniczne przeżycie zakochania się – punkt wyjścia i niejako fragment miłości między mężczyzną a kobietą – winno zostać podporządkowane trosce o uszanowanie dobra drugiej osoby. Dopiero wtedy zakochanie pomaga miłości swym potencjałem, a nie sprowadza drugiej osoby do roli przedmiotu dostarczającego przyjemnego przeżycia”. *Człowiek – osoba – pleć*, red. M. Wójcik, wyd. Fundacja Pomoc Rodzinie, Łomianki 1998, s. 191-192.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Należy reagować na patologiczne relacje między uczniami.
- Szkoła powinna wychowywać do odpowiedzialnych zachowań w relacjach międzyludzkich.
- Brutalność i wulgarność nie są przejawami sympatii.

Zasady

- Staram się zrozumieć uczucia moich uczniów.
- Nie zamykam się na problemy związane z emocjonalnym dorastaniem moich uczniów.
- Swoim postępowaniem uczę, że sympatia nie oznacza akceptacji negatywnych zachowań.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie obserwują i opisują zjawisko zjawisk sympatii w różnych relacjach: sympatia kolegi i koleżanki, sympatia pomiędzy uczniem i nauczycielem. Można opisać przykład sympatii na podstawie znanej literatury bądź filmu.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młody człowiek w sposób odpowiedzialny podchodzi do relacji z drugą osobą. Nie bawi się jej uczuciami, nie traktuje swojej sympatii przedmiotowo. Każde spotkanie pomaga w pogłębieniu relacji osobowych.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzi ludzie często zawierają znajomości ze względu na własną korzyść, a nie dobro drugiego człowieka. Zamiast stopniowo budować relacje polegające na zaufaniu i więzi osobowej³, koncentrują się tylko na sferze emocjonalnej i zmysłowej. Zbyt wcześnie następuje moment inicjacji seksualnej, co jest nieadekwatne do dojrzałości emocjonalnej i psychicznej nastolatków.

³ „Miłość we wzajemnych stosunkach między ludźmi nie jest czymś gotowym. Jest ona na przód zasadą czy też ideą, do której ludzie muszą niejako podciągnąć swe postępowanie, jeżeli chcą – czego chcieć powinni – uwolnić je od nastawienia użytkowego, czyli konsumpcyjnego względem innych osób”. K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, s. 31-32.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Sympatia jest bardzo ważna w rozwoju dziecka. Pierwsze przyjaźnie, zdobywanie nowych kolegów i koleżanek, pozwala na kształtowanie osobowości i cech charakteru niezbędnych do dalszego życia w społeczeństwie.

Dzieci, w miarę dorastania, chętniej spędzają czas z rówieśnikami niż z rodzicami. Rówieśnicy zaczynają wzajemnie być dla siebie ważnymi osobami w życiu. Rozwijanie wrażliwości na drugiego człowieka, rozwój współodczuwania oraz akceptacji drugiej osoby, to fundamentalny etap w kształtowaniu młodego człowieka i nic nie powinno go zakłócać. Pierwsze sympatie, wspomnienia ich dotyczące, nawet w życiu dorosłym, nadal są trwałe, gdyż głęboko zapadają w pamięć. W dzieciństwie uczucie sympatii pod względem intensywności jest znacznie mocniejsze niż u dorosłych, przez wyższą wrażliwość sensoryczną i silniejsze przeżywanie emocji.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Alan Alexander Milne – urodził się 18 stycznia 1882 roku w Londynie, zmarł 31 stycznia 1956 roku, pisarz brytyjskiego pochodzenia, znany najbardziej jako autor książek dla dzieci, tj. *Kubuś Puchatek* oraz *Chatka Puchatka*.

To właśnie przygody Kubusia i jego przyjaciół ze Stumilowego Lasu, zwierzątek obdarzonych ludzkimi cechami charakteru, cieszą się tak dużym uznaniem i należą do jednych z ulubionych lektur zarówno dzieci, jak dorosłych. Przesłanie na kartach bajek A.A. Milne'a, jego prosta filozofia życia, są uniwersalne. Pomimo także upływających lat, niezmiennie potrafią rozbawić, wzruszyć i zatrzymać.

Puchatek przebrnął wpływ strumień i podszedł do Kłapouchego, Prosiaczek siedział trochę z boku i, ujawszy głowę w obydwie łapki, cichutko siękał nosem.

– Jest to Praktyczna Baryłeczka – mówił Puchatek. – Proszę. A na niej jest napisane: „Z serdecznym Powinszowaniem Urodzin od szczerze ci oddanego przyjaciela Puchatka”. To jest właśnie napisane. A baryłeczka służy do przechowywania różnych różności. Proszę.

Gdy Kłapouchy obejrzał baryłeczkę, był bardzo wzruszony.

– Ach! – powiedział. – Myślę, że mój Balonik zmieści się akurat w tej Baryłeczce.

– O, nie, Kłapouszku – rzekł Puchatek. – Baloniki są o wiele za duże, żeby mieściły się w baryłeczkach. Baloniki trzyma się na sznurku.

– Ale nie mój – powiedział dumnie Kłapouchy. – Spójrz, Prosiaczku!

I gdy Prosiaczek ze smutną miną rozglądał się dookoła, Kłapouchy wziął balonik w zęby i ostrożnie włożył go do baryłeczki. Potem znów wyjął go z baryłeczki i znów położył na ziemi. A potem raz go podniósł i jeszcze raz włożył ostrożnie z powrotem.

– Ależ tak! – rzekł Kłapouchy. – Wchodzi i wychodzi doskonale.

– Bardzo się cieszę – rzekł Puchatek uszczęśliwiony – że podarowałem ci Praktyczną Baryłeczkę, w której można przechowywać Różne Różności.

– Bardzo się cieszę – powiedział Prosiaczek uszczęśliwiony – że podarowałem ci coś, co można włożyć do Praktycznej Baryłeczki.

Lecz Kłapouchy nie słuchał. Wkładał balonik i wyjmował go z powrotem szczęśliwy jak jeszcze nigdy w życiu.

A.A. Milne, *Kubuś Puchatek. Chatka Puchatka*, tłum. I. Tuwim, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018, s. 83-85.

Z przytoczonego wyżej fragmentu przygód Kubusia Puchatka i jego przyjaciół dzieci i dorośli mogą wyciągnąć cenną dla siebie lekcję. Jest

to dzień, w którym Kłapouchy obchodzi swoje urodziny. Okazuje się jednak, że nikt z jego przyjaciół ze Stumilowego Lasu o nich nie pamięta. Kiedy Kubuś w rozmowie z Kłapouchym dowiaduje się o tym, postanawia coś z tym zrobić. Oczywiście, nie obejdzie się bez małych potknięć, jednakże nie jest ważny sam prezent, ale intencja. Pomimo, że nie wszystkie prezenty dotarły cało na miejsce, Kłapouchy i tak był tego dnia szczęśliwy. To wielka wartość płynąca z sympatii.

Ta krótka i prosta historia, momentami bardzo zabawna, może posłużyć do podjęcia rozmowy z dziećmi na bardzo ważny temat. Relacje z przyjaciółmi, rówieśnikami, rodziną, personelem szkoły są bardzo ważne i trzeba o nich pamiętać. Czasami wystarczy jedynie nasza obecność, dobre słowo, czy choćby najmniejszy gest. Dzięki temu nasze życie oraz ludzi wokół nas, staje się szczęśliwsze i pełniejsze. Nie są ważne małe przeszkody, małe porażki, najważniejsze, że jest się razem i można liczyć na siebie w chwilach trudnych.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

RH 10.

Człowiek nie może żyć bez miłości. Człowiek pozostaje dla siebie istotą niezrozumiałą, jego życie jest pozbawione sensu, jeśli nie objawi mu się Miłość, jeśli nie spotka się z Miłością, jeśli jej nie dotknie i nie uczyni w jakiś sposób swoją, jeśli nie znajdzie w niej żywego uczestnictwa.

FC 43.

We wzajemnych stosunkach członkowie wspólnoty rodzinnej są inspirowani i kierują się „prawem bezinteresowności”, które szanując i umacniając we wszystkich i w każdym godność osobistą jako jedyną rację wartości, przybiera postać serdecznego otwarcia się, spotkania i dialogu, bezinteresownej gotowości służenia, wielkodusznej służby i głębokiej solidarności.

DCE 18.

Miłość bliźniego polega właśnie na tym, że kocham w Bogu i z Bogiem również innego człowieka, którego w danym momencie może nawet nie znam lub do którego nie czuję sympatii. Taka miłość może być rzeczywistniona jedynie wtedy, kiedy jej punktem wyjścia jest intymne spotkanie z Bogiem, spotkanie, które stało się zjednoczeniem woli, a które pobudza także uczucia. Właśnie wtedy uczę się patrzeć na inną osobę nie tylko jedynie moimi oczyma i poprzez moje uczucia, ale również z perspektywy Jezusa Chrystusa. Jego przyjaciel jest moim przyjacielem. Przenikając to, co zewnętrzne w drugim człowieku, dostrzegam jego głębokie wewnętrzne oczekiwanie na gest miłości, na poświęcenie uwagi, czego nie mogę mu dać jedynie za pośrednictwem przeznaczonych do tego organizacji, akceptując to, być może, jedynie jako konieczność polityczną. Patrzę oczyma Chrystusa i mogę dać drugiemu o wiele więcej niż to, czego konieczność widać na zewnątrz: spojrzenie miłości, którego potrzebuje. W tym właśnie przejawia się niezbędne współdziałanie między miłością Boga i miłością bliźniego, o którym mówi z takim naciskiem Pierwszy list świętego Jana.

Bóg wzywa nas do podejmowania decyzji definitywnych, ma swój plan wobec każdego: odkrycie go, odnalezienie własnego powołania jest podążaniem ku szczęśliwej realizacji samych siebie. Bóg wszystkich nas wzywa do świętości, do życia Jego życiem, ale ma dla każdego pewną drogę. Niektórzy są powołani do uświęcania siebie w rodzinie utworzonej przez sakrament małżeństwa. Niektórzy twierdzą, że małżeństwo dziś „wyszło z mody”. Wyszło z mody? [Nie...] W kulturze tymczasowości, względności wielu głosi, że trzeba „cieszyć się” chwilą, że nie warto angażować się na całe życie, podejmować decyzji ostatecznych, „na zawsze”, bo nie wiadomo, co przyniesie przyszłość. Ja natomiast proszę was, abyście byli rewolucyjni, byście szli pod prąd; tak, proszę, abyście w tym względzie buntowali się przeciwko owej kulturze tymczasowości, która w istocie myśli, że nie jesteście zdolni do odpowiedzialności, że nie jesteście w stanie naprawdę kochać.

Franciszek, *Przemówienie w czasie spotkania z wolontariuszami, XXVIII ŚDM, Rio de Janeiro, 28.07.2013, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, Tryptyk o wierze, wybór i oprac. S. Tasiemski, Wydawnictwo M, Kraków 2014, s. 241-243.*

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Błogosławcie tych, którzy was prześladują! Błogosławcie, a nie złorzeczcie! Weselcie się z tymi, którzy się weselą, płaczcie z tymi, którzy płaczą. Bądźcie między sobą jednomyślni. Nie gońcie za wielkością, lecz niech was pociąga to, co pokorne. Nie uważajcie sami siebie za mądrych! Nikomu złem za złe nie odpłacajcie. Starajcie się dobrze czynić wszystkim ludziom. Jeżeli to jest możliwe, o ile to od was zależy, życie w zgodzie ze wszystkimi ludźmi. Umiłowani, nie wymierzajcie sami sobie sprawiedliwości, lecz pozostawcie to pomście Bożej. Napisano bowiem: Do Mnie należy pomsta, Ja wymierzę zapłatę – mówi Pan – ale: Jeżeli nieprzyjacieli twój cierpi głód – nakarm go. Jeżeli pragnie – napój go. Tak bowiem czyniąc, węgle żarzące zgromadzisz nad jego głowę. Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj!

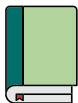
Rz 12,14-21;
por. Rdz 43,1-34;
Mt 21,28-32.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Człowiek posiada wiele uczuć. Najbardziej podstawowym uczuciem jest miłość spowodowana upodobaniem do dobra. Miłość wywołuje pragnienie nieobecnego dobra i nadzieję na jego uzyskanie. Pragnienie to kończy się przyjemnością i radością z posiadanego dobra. Bojaźń przed złem wywołuje nienawiść, wstręt i lęk przed złem przyszłym. Bojaźń ta kończy się smutkiem z powodu istniejącego zła lub gniewem, który się mu sprzeciwia.

KKK 1765;
por. 1700; 1763.

IV. LITERATURA

Benedykt XVI, *Enc. Deus caritas est. O miłości chrześcijańskiej*, Wydawnictwo M, Kraków 2006.

Campbell R., Chapman G., *Sztuka okazywania miłości dorosłym dzieciom*, tłum. E. Pachciarek, Oficyna Wydawnicza Vocatio, Warszawa 2004.

Człowiek – osoba – płeć, red. M. Wójcik, wyd. Fundacja Pomoc Rodzinie, Łomianki 1998.

- Doldi M., *Odpowiedzi na pytania o miłość i uczucia*, tłum. E. Łukaszyk, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.
- Dziubaty E., *Odnaleźć miejsce w sercu. Dlaczego mamy bronić życia? Co powinniśmy wiedzieć o adopcji?*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2004.
- Franciszek, *Przemówienie w czasie spotkania z wolontariuszami*, XXXVIII ŚDM, Rio de Janeiro, 28.07.2013, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, *Tryptyk o wierze*, wybór i oprac. S. Tasiemski, Wydawnictwo M, Kraków 2014, s. 241-243.
- Grimm J., Grimm W., *Baśnie braci Grimm*, tłum. M. Tarnowski, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2014.
- Jan Paweł II, *Adh. Familiaris consortio*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 69-132.
- Jan Paweł II, *Enc. Redemptor hominis*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 26-63.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Milne A.A., *Kubuś Puchatek. Chatka Puchatka*, tłum. I. Tuwim, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018.
- Müller W., *Pozwól sobie na siebie. Sztuka bycia dla siebie dobrym*, tłum. B. Szlagor, wyd. Salwator, Kraków 2005.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Pulikowski J., *Ewa czuje inaczej. Warto zadbać o uczucia*, Inicjatywa Wydawnicza Jerozolima, Poznań 2008.
- Wojciszke B., *Psychologia miłości. Intymność, namiętność, zobowiązanie*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Sopot 2020.
- Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015.